

Ordfører Mona Murud
Ordfører Linda Døsen
Ordfører Kristin Langtjernet
Ordfører Merete Myhre Moen
Ordfører Bjørnar T. Jordet
Fylkespolitiker Kjersti Bjørnstad, Innlandet FK
Seksjonsleder Trond Carlson, Innlandet FK
Rådgivere Bjarne H. Christiansen/Anne Marie Sveipe, Innlandet FK
Leder i Ungdomsrådet for Fjellregionen, Ole Einar Dalen
Leder i Kommunedirektørforum i Fjellregionen, Anne Lise Trøen

Dato: 26.03.2021

Arkiv: B-2021

Jrn.: 10214

Innkalling til AU-møte onsdag 07. april 2021

Det innkalles med dette til møte i arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen

onsdag 07. april 2021 kl. 11.00 – 15.00 på Kompetansesenteret Aumliveien, Tynset.

Det vil være mulig å delta digitalt på Teams, og det bes om at beskjed om dette gis til regionrådgiver.

Det vil bli servert lunsj ca kl 12.00.

Eventuelle forfall meldes til regionrådgiver på mail til rune.jorgensen@innlandetfylke.no eller telefon 95 11 05 77.

Med vennlig hilsen

Runa Finborud
regionrådsleder

Rune Jørgensen
regionrådgiver

SAKSLISTE AU-MØTE 07.04.2021

Dato: onsdag 07. april 2021

Tid: kl. 11.00- 15.00

Sted: Kompetansesenteret Aumliveien, Tynset

Sak 25/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Sak 26/2021: Godkjenning av protokollen fra møte 03. mars 2021

Sak 27/2021: Status ny organisering av Regionrådet for Fjellregionen

Sak 28/2021: Vegnettsplan Innlandet – høring

Sak 29/2021: Handlingsprogram for fylkesveier 2022-2025 – orientering

Sak 30/2021: Voksnes læring i Innlandet - harmonisering av tilbud og fremtidig organisering – høring

Sak 31/2021: Den tredje statsmakt -Domstolene i endring - høring

Sak 32/2021: Orienteringer

Sak 33/2021: Eventuelt

Vedlegg: Forslag til protokoll fra AU-møte 03.mars 2021
Oversiktskart vegnettsplan

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 25/2021: Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Saksdokumentene er lagt ut på vanlig måte på nettsiden [www.fjellregionen](http://www.fjellregionen.no) og melding ble sendt på mail til arbeidsutvalgets medlemmer og andre.

Forslag til vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 26/2021: Godkjenning av protokollen fra møte 03. mars 2021

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Utkast til protokoll etter møtet 03. mars 2021 ble som vanlig sendt ut til deltakerne for tilbakemeldinger. I det vedlagte forslaget er tidspunkt for når Hanne Varhaug forlot møtet justert, ellers ingen andre endringer.

Forslag til vedtak:

Protokollen fra AU-møte 03. mars 2021 godkjennes.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 27/2021: Status ny organisering av Regionrådet for Fjellregionen

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Arbeidsutvalget gjorde i november følgende vedtak:

«Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen nedsetter ei arbeidsgruppe bestående av Runa Finborud, Bjørnar Tollan Jordet, Torill Tjeldnes og Anne Lise Trøen som vurderer en ny organisering av arbeidet gjennom regionrådet og legger fram en anbefaling til kommunene. Arbeidsgruppa skal vurdere alternativene etter paragrafene 18, 19 og 20 i Kommuneloven, som omtaler interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefelleskap og vertskommune. Det bes om at arbeidsgruppa legger fram et forslag innen utgangen av januar 2021. Arbeidsgruppa bes videre om sammen med Innlandet fylkeskommune å avklare praktiske spørsmål i forbindelse med overgangen til en ny organisering.»

Forslaget fra arbeidsgruppa er i skrivende stund ikke presentert.

Det er avtalt at Innlandet fylkeskommune utfører økonomitjenester ut april måned, slik at en ny løsning for dette må være på plass fra 1. mai.

Regionrådsleder Runa Finborud vil orientere om status og presentere noen forslag til løsninger.

Forslag til vedtak vil bli lagt fram under behandlingen av saken.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 28/2021: Vegnettsplan Innlandet – høring

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Innlandet fylkeskommune har sendt både Vegnettsplan for Innlandet og Handlingsprogrammet for fylkesveger 2022-25(27) på høring. Vegnettsplanen har høringsfrist 23. april, mens handlingsprogrammet har høringsfrist 22. mai.

Vegnettsplanen legger viktige føringer for handlingsprogrammet, siden det er oversikten over hvilke funksjoner de ulike fylkesveiene skal ha. Etter det regionrådgiver kan forstå må det derfor være hensiktsmessig både for fylkeskommunen, kommunene og alle andre at disse dokumentene blir samlet til ett ved første rullering av planene for de to tidligere fylkeskommunene som nå slås sammen. Og dette dokumentet må også legge klare føringer for asfaltprogrammet administrasjonen utarbeider.

Denne saken dreier seg om Vegnettsplanen, der det kan zoomes inn på de enkelte områder i vedlagte oversiktskart og alle dokumentene kan leses her.

<https://innlandetfylke.no/politikk/du-kan-pavirke/horinger/vegnettsplan-for-innlandet.28027.aspx>

Fylkeskommunen sier i høringsbrevet at «Målet med vegnettsplanen er å ha et verktøy for utvikling og styring av et tjenlig og funksjonsdyktig vegnett. Den vil være et forvaltningsmessig verktøy som gir føringer for kommunene og Innlandet fylkeskommune i saker om byggegrenser og avkjørsler. Vegnettsplanen skal videre være med å gi et bedre grunnlag for politiske prioriteringer. Det er også tatt hensyn til samfunnsikkerhet og beredskap.»

Om samfunnsikkerhet og beredskap heter det blant annet følgende:

«Innlandet fylkeskommune har et ansvar for å ha oversikt over sårbarheter på eget vegnett, samt for risikoer som kan true eksisterende eller planlagt vegnett. Det skal gjennomføres VegROS på alle fylkesveger i funksjonsklasse B og andre veger/strekninger etter behov.

.....

Vegdirektoratet utreder behovet for å forskriftsfeste nasjonale føringer for fylkesvegnettet, herunder omkjøringsruter. Inntil konklusjonene fra dette arbeidet er klare, er fylkeskommunens holdning at fylkesveger med omkjøringsfunksjon for riksvegnettet ikke skal tillegges vekt knyttet til vurderinger av fylkesvegens funksjonsklasse.»

Regionrådgiver mener at FV30 fra Koppang til Tynset er et innlysende eksempel på at denne holdningen er for defensiv. Denne veien har en sentral omkjøringsfunksjon for RV3 og burde ha vært løftet fra funksjonsklasse C til B og vært prioritert for lengst.

Vegnettsplanen deler inn fylkesveiene i fire klasser:

Funksjonsklasse B - regionale hovedveger

Veger med regional vegfunksjon, overordnet/regional betydning, relativt mye trafikk og viktige veger for næringslivet. Sammen med riksvegene utgjør disse et overordnet transportnett. Disse vegene har den største andelen lange reiser (over 50 km). De viktigste vegene som krysser fylkes- og riksgrensene hører også med i funksjonsklasse B.

Funksjonsklasse C - lokale hovedveger

Veger med viktig lokal, men også en viss regional funksjon hvor hovedfunksjonen er viktige forbindelsesveger mellom funksjonsklasse A og B og forbindelse til kommunesentrene. Disse vegene

brukes av trafikk med lange reiser, men reiselengden er gjennomgående lavere enn for klasse B. Hovedveger/- gater i større tettsteder hører også med i funksjonsklasse C.

Funksjonsklasse D – lokale samleveger

Veger som binder sammen bygder og grender eller gir hovedatkomst til bygd eller grend. I funksjonsklasse D vil det være en blanding av enkeltveger og kortere sammenhengende ruter. Viktigste forbindelse til turistmål eller til større industriområde. Disse vegene har også en samlefunksjon for trafikk til eller fra veger i funksjonsklasse B og C. Samleveger i byer og tettsteder hører også med i funksjonsklasse D.

Funksjonsklasse E - lokale atkomstveger

Veger som kan være samleveger, men som mest domineres av atkomst til boliger og virksomhet langs disse vegene. Transportfunksjonen er underordnet, vegen anses kun å ha lokal funksjon.

Plasseringen av den enkelte vei i funksjonsklasse kan ha betydning for vurderingen av avkjørsler og byggegrenser, som det framgår av planen er:

Funksjonsklasse	Holdningsklasse avkjørsler	Byggegrenser
B - regional hovedveg	Streng	50
C - lokal hovedveg	Streng	30
D – lokal samleveg	Mindre streng	20
E – lokal atkomstveg	Lite streng	15

I forslaget som er sendt ut, er det bare en endring med betydning for Fjellregionen i forhold til planen som ble vedtatt i Hedmark i 2018. Friisvegen (FV 2204) i tidligere Hedmark endres fra E til D, som er den status denne veien har i tidligere Oppland.

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen gjorde 9. september vedtak med innspill til arbeidet med handlingsprogrammet, der det ble krevd at følgende hovedveier i rekkefølge må prioriteres:

- FV 30
- FV 29
- FV 2222
- FV 26/FV28
- FV 27

I tråd med denne prioriteringen foreslås følgende endringer i Vegnettsplanen for veier i Fjellregionen:

FV30 Koppang-Tynset oppgraderes fra C til B

FV 2222 Alvdal-Tynset oppgraderes fra C til B

FV 29, FV 26 og FV 27 har i dag funksjonsklasse B, mens FV 28 har C.

Som begrunnelser for forslagene vises det til vedtaket i arbeidsutvalget i september, der det heter: «FV 30 er en hovedferdselsåre gjennom regionen og en viktig avlastningsvei for RV3. Det er derfor av avgjørende betydning at denne veien har en standard som gjør det mulig å fungere som avlastningsvei for RV3. Det er store skader, særlig på strekningen mellom Rendalen og Tynset, som i dag gjør at nødeter ikke kan kjøre utrykning i utrykningsfart på grunn av veiens beskaffenhet. Dette er avgjørende for liv og helse.

...

FV 2222 mellom Tynset og Tolga utgjør en viktig vei for næringslivet. Det er av vesentlig

betydning for hele Fjellregionen at transportårene inn til FIAS sitt anlegg på Eid ikke utgjør en trafikkfare for øvrig transport langs veien. Det er også viktig å sikre lokalbefolkningen som bor langs veien trygge ferdselsårer i sitt nærmiljø.»

I tråd med fylkeskommunens uttalte mål om å bedre transportmulighetene på tvers i Innlandet, foreslår regionrådgiver i tillegg følgende:

FV 219 Atndalen oppgraderes fra C til B

Dette forslaget vil også bety at hele Turistvei Rondane vil bli oppprioritert med en bedre funksjonsklasse for ankomsten fra RV3 og til veien over Venabygdsfjellet, som er plassert i funksjonsklasse B.

Med den samme begrunnelsen om bedre forbindelser på tvers, bør det etter regionrådgivers mening også i tiden som kommer gjennomføres en vurdering av følgende:

FV 2204 Friisvegen oppgraderes fra D til C

FV 2216 Hanestad-Bergset oppgraderes fra D til C

Forslag til vedtak:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen viser til sitt innspill til Handlingsprogrammet for fylkesveier i september og ber om følgende endringer i høringsforslaget til Vegnettsplan:

FV 30 Koppang-Tynset oppgraderes fra C til B

FV 2222 Alvdal-Tynset oppgraderes fra C til B

I tråd med fylkeskommunens uttalte mål om å bedre transportmulighetene på tvers i Innlandet, foreslås i tillegg:

FV 219 Atndalen oppgraderes fra C til B

Det vises til for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 29/2021: Handlingsprogram for fylkesveier 2022-2025 - orientering

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Innlandet fylkeskommune har sendt forslag til Handlingsprogram for fylkesveger 2022-2025(27) på høring med frist 22. mai. Fylkestinget skal etter planen gjøre endelig vedtak i oktober.

Ingeniør Hilde Birgitte Bye vil orientere om forslaget, mens regionrådgiver planlegger å legge fram et forslag til høringsuttalelse på møtet mandag 10.mai.

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen gjorde 9. september følgende vedtak som innspill til arbeidet med programmet:

1. Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen krever at utbedring av følgende hovedveier i rekkefølge må prioriteres i Handlingsprogrammet for fylkesveier 2022-2025(27) for Innlandet fylkeskommune:
 - FV 30
 - FV 29
 - FV 2222
 - FV 26/FV28
 - FV27

2. FV 30 er en hovedferdselsåre gjennom regionen og en viktig avlastningsvei for RV3. Det er derfor av avgjørende betydning at denne veien har en standard som gjør det mulig å fungere som avlastningsvei for RV3. Det er store skader, særlig på strekningen mellom Rendalen og Tynset, som i dag gjør at nødetaer ikke kan kjøre utrykning i utrykningsfart på grunn av veiens beskaffenhet. Dette er avgjørende for liv og helse.
3. FV 29, FV 26/FV28 og FV27 er viktige øst-vest-forbindelser i det nye Innlandet. Dette er også viktige beredskapsveier i situasjoner hvor hovedferdselsårene i Innlandet er blokkert eller stengt. Vintervedlikeholdet må forbedres for å øke opptiden, og for FV27 er det et spesielt behov for utbedringer i området rundt Enden. FV 26/FV28 har fortsatt partier med store skader etter NATO-øvelsen Trident juncture. Regionrådet forventer at disse og andre skader utbedres.
4. FV 2222 mellom Tynset og Tolga utgjør en viktig vei for næringslivet. Det er av vesentlig betydning for hele Fjellregionen at transportårene inn til FIAS sitt anlegg på Eid ikke utgjør en trafikklfare for øvrig transport langs veien. Det er også viktig å sikre lokalbefolkningen som bor langs veien trygge ferdelsårer i sitt nærmiljø.
5. Regionrådet er særlig opptatt av at flaskehalsen på de aktuelle veiene utbedres. Dette er viktige transportårer for næringsliv og lokalbefolkning. Av sentrale flaskehalsen nevnes særlig jernbaneunderganger på FV30 i Tynset og på FV2222 i Alvdal, og Tolga bru på FV26. Disse utgjør flaskehalsen som må løses for å ivareta hensynet til næringsliv, lokalsamfunn og trafiksikkerhet.
6. Arbeidsutvalget i Fjellregionen er opptatt av at handlingsplan for fylkesveier bygger opp under KS sitt politiske mål om attraktive byer og tettsteder der det forventes at kommuner og fylker: *«Utvikler et mønster for arealbruk som bygger opp under gang-, sykkel- og kollektivtransport, som er aktivitets- og helsefremmende og stimulerer til handel, service og arbeidsplasser i sentrum, samtidig som det legges til rette for vekst og bosetting i hele kommunen.»*

Det fylkeskommunale handlingsprogrammet for fylkesveier må inneholde en samlet plan for utbyggingen av gang- og sykkelveier som bygger opp under denne målsetningen og støtter opp under kommunale mål for utvikling av lokalsamfunn. Her danner de kommunale prioriteringene av prosjekter og trafiksikkerhetstiltak et godt grunnlag for en helhetlig plan.

Forslag til vedtak:

Informasjonen tas til orientering.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 30/2021: Voksnes læring i Innlandet - harmonisering av tilbud og fremtidig organisering – høring

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Innlandet fylkeskommune har invitert til høring om Voksnes læring i Innlandet – harmonisering av tilbud og fremtidig organisering. Saksdokumentet som ble lagt fram for hovedutvalget for utdanning kan leses her:

<https://prod01.elementscloud.no/publikum/920717152/DmbMeeting/386>

Saksutredningen dreier seg i stor grad om hvordan arbeidet med den delen av voksnes læring som fylkeskommunen har ansvar for, ved de videregående skolene, er organisert ulikt i tidligere Hedmark og Oppland. Hvilke oppgaver som skal løses og hvordan fylkeskommunen skal forholde seg til desentraliserte tilbud innen fagskoleutdanning og høyere utdanning, er i mindre grad behandlet. Spørsmålet om hvordan fylkeskommunen skal ivareta sin utvidede rolle som samfunnsutvikler på dette området, er dermed ikke besvart godt nok. Dette var da også et tema under behandlingen av saken i hovedutvalget.

Uten å presentere et konkret forslag, skisseres tre modeller for organisering av voksnes læring i Innlandet: _

A1: Kompetanse- og karrieresentre etableres ved åtte/ni skoler (inkludert Tynset) under ledelse av rektor

A2: Samme som A1, men med egen leder som rapporterer direkte til kompetanse- og tannhelsesjefen med en egen enhet i sentraladministrasjonen

B: Et overordnet kompetanse- og karrieresenter for hele Innlandet med en administrativ fagenhet for tilrettelegging

Hovedutvalget for utdanning signaliserte gjennom sitt vedtak at de ønsker en desentralisert modell, trolig med egen ledelse. Regionrådgiver deler fullt ut oppfatningen om at en desentralisert modell må legges til grunn. Vurderingen av hvordan dette skal gjøres, henger etter regionrådgivers mening nøye sammen med hvor store ressurser fylkeskommunen er villig til å bruke. Det gir ikke saksutredningen noe svar på.

I saksutredningen heter det at «sentrene ivaretar den forsterkede regionale kompetansepolitiske rollen som er lagt til fylkeskommunen. Tett samhandling med lokalt arbeids- og næringsliv samt andre utdanningstilbydere står sentralt i modellen, og porteføljen vil omfatte følgende funksjoner:

- Videregående opplæring for voksne
- Karriere- og studieveiledning
- Tilrettelegging for desentral fagskole/høyere utdanning
- Nettverksutvikling og innhenting av lokale og regionale kompetansebehov
- Motivasjons- og rekrutteringsarbeid»

I sin muntlige presentasjon til hovedutvalget, la seksjonssjefen til realkompetansevurdering på denne listen.

Saksutredningen sier altså lite om innholdet i denne porteføljen. Det gis ikke noe svar på hva som menes med at sentrene skal ha funksjonen «tilrettelegging for desentral fagskole/høyere utdanning». Betyr det eksempelvis at fylkeskommunen vil overta ansvaret for driften og utviklingen av Tynset Studie- og høgskolesenter (TSH)?

I saksutredningen er det pekt på at fylkeskommunen kan velge ulike roller, der en av dem er å «dyrke frem eksisterende lokale varianter og styrke egenarten til sentrene basert på lokale forhold.»

Det er regionrådgivers oppfatning at det også bør vurderes en modell der lokale studiesentre som TSH, uten status som høgskolecampus, kan styrkes og få ansvar for noen av de oppgavene som er stikkordsmessig listet opp. TSH har i mange år vært en viktig kobler for arbeidslivets behov og mulighetene for å gi lokale tilbud.

Sannsynligvis kan det være snakk om 5-6 slike sentre i Innlandet.

Med en slik løsning vil Innlandet fylkeskommune ta sin utvidede rolle som samfunnsutvikler på alvor og styrke gode regionale løsninger i distriktene i det store fylket. Dette vil også være i samsvar med de

signaler som er gitt fra regjeringshold om en ny strategi for desentrale og fleksible utdanninger, som skal komme før sommeren.

Regionrådgiver vil advare mot en modell som avvikler det lokale ansvaret for Tynset Studie- og høgskolesenter, dersom det er det administrasjonen i fylkeskommunen ønsker. Fokus må i stedet være utvikling til beste for utdanningsarbeidet i Fjellregionen.

Det er grunnfinansiering av slike sentre som er utfordringen over hele landet. TSH har selv stipulert sitt behov til om lag 3 millioner kroner per år, og signalisert at de gjerne kan ta et utvidet ansvar for kompetanseutviklingen i regionen. Innlandet fylkeskommune må sammen med Høgskolen Innlandet og/eller statlige myndigheter bidra til at grunnfinansiering og utviklingsmuligheter sikres, slik at disse sentrene kan bli en enda sterkere motor for det lokale utdanningsarbeidet for næringslivet og annet arbeidsliv.

I forhold til karriereveiledning, har Regionrådet for Fjellregionen tidligere understreket hvor viktig det er med tilstedeværelse i distriktene. Dette er gjort både skriftlig og på dialogmøte med fylkeskommunen om voksnes læring med en rekke sentrale aktører i Fjellregionen i vinter. Der ble det også oppmuntret til å undersøke mulighetene til et samarbeid med Røros og Trøndelag fylkeskommune, slik at de tre videregående skolene og tilbud på dette området blir håndtert samlet i og bo- og arbeidsregionen. Det framgår ikke av saksutredningen om dette er fulgt opp, og dette bør gjøres for å finne en funksjonell løsning som ivaretar ikke minst de regionale interessene.

Det bør etter regionrådgivers vurdering derfor ikke konkluderes endelig før en modell der lokale studiesentre styrkes, økonomiske og personellmessige konsekvenser og sikkert flere andre spørsmål, er vurdert. Og i tråd med partnerskapsavtalen mellom fylkeskommunen og kommunene må dette skje med god involvering også av kommunene/regionrådene og andre lokale aktører.

Regionrådgiver konstaterer at fylkeskommunen i mange saker er spesielt opptatt av at tilbud og tjenester i tidligere Hedmark og Oppland skal harmoniseres, slik det også står i tittelen til denne saken. Dette fokuset på såkalt likebehandling kan gi negative resultater ved at gode regionale løsninger med solid forankring blir avvirket eller svekket, og at tilbud blir dårligere og dyrere og at det i realiteten blir en forskjellsbehandling.

Dette har vi sett for eksempel gjennom partnerskapsavtalen mellom fylkeskommunen og kommunene, der kommunene i Fjellregionen må bidra med 70 kroner per innbygger og kommunene i andre områder må bidra med rundt 10 kroner per innbygger.

Innlandet fylkeskommune bør etter regionrådgivers mening allerede nå ta en vurdering om hvorvidt denne politiske strategien er riktig for en positiv utvikling i hele Innlandet!

Forslag til vedtak:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at desentralisert modell må legges til grunn for tilbud og organisering av voksnes læring i Innlandet, og mulighetene for et bredere samarbeid med Trøndelag om blant annet karriereveiledning må vurderes.

Det bør også vurderes en modell der lokale studiesentre som Tynset Studie- og Høgskolesenter (TSH) får et større ansvar med tilstrekkelig grunnfinansiering, før det konkluderes om hvordan voksnes læring skal organiseres og driftes i Innlandet.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 31/2021: Den tredje statsmakt -Domstolene i endring - høring

Saksbehandler: Rune Jørgensen

Regjeringen har sendt «NOU2020:11 Den tredje statsmakt – Domstolene i endring» på høring med frist 27. april. Utredningen fra Domstolkommisjonen, som omhandler domstolenes funksjon og rolle, forvaltning av uavhengige domstoler og forbedrede arbeidsprosesser i domstolene, og de øvrige dokumenter kan leses her:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-nou-2020-11-den-tredje-statsmakt-domstolene-i-endring/id2774188/>

Denne utredningen er den andre fra Domstolkommisjonen, og må ses i sammenheng med tidligere utredning om domstolstrukturen og flertallsvedtaket i Stortinget om endringer. Regionrådgiver konstaterer at det er politisk uenighet om hvilke konsekvenser endringene vil få, ikke minst i forhold til om rettssteder vil bestå som i dag.

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen avviste i fjor forslagene fra Domstolkommisjonen og Justis- og beredskapsdepartementet om endringer i rettskretser og rettssteder. Det ble også poengtert at Nord-Østerdal tingrett og Nord-Østerdal jordskifterett må opprettholdes samlokalisert på Tynset.

En rettskrets er en domstols geografiske virkeområde, og bestemmer fordelingen av saker mellom domstolene. Ett av resultatene av behandlingen i Stortinget er at tingrettene på Tynset og i Elverum og jordskifterettene på Tynset og Hamar senere i denne måneden blir opprettet som egne avdelinger, men rettsstedene vil bestå.

Kommisjonen foreslår nå at domstolene selv bør få økt innflytelse når det gjelder justering av rettskretser og fastsette andre rettssteder.

Regionrådgiver mener at det er av avgjørende betydning at vi i dette landet skal ha tjenester nær folk, og at det er et politisk ansvar å sørge for dette og bevare og utvikle viktige samfunnsfunksjoner i hele landet. Endringer i rettskretser og rettssteder har stor betydning ikke minst for distriktene, og dette bør derfor fortsatt være styrt av regjeringen og Stortinget. Forslaget fra kommisjonen bør derfor avvises.

Domstolenes uavhengighet er fastslått i grunnloven (§95, annet ledd). Stortinget har overordnet styring av domstolene gjennom lov og budsjett. Det er avgjørende at denne uavhengigheten blir opprettholdt i vårt rettssamfunn, og at domstolene fortsatt skal være den sentrale konfliktløseren i samfunnet!

Det bør kontinuerlig vurderes om andre organer, som konfliktrådene, fungerer godt nok, eller om flere saker bør håndteres av domstolene.

Det dokumenteres i utredningen at domstolene får færre, men mer komplekse saker enn tidligere. Det er nedgang i antall straffesaker og fall i tvistesaker, mens det er en økning i saker som omhandler barn. På bakgrunn av endringer i behovet for saksbehandling, mener derfor utvalget at det er behov for å se på oppgavene i omfang og form. Spesielt fremheves behovet for en raskere saksbehandling og hvordan tvistesaker håndteres, men også hvordan domstolene administreres og drives.

I utredningen heter det blant annet:

«I tillegg til endringer i kriminalitetsbildet, er det blant annet en utvikling som går i retning av at flere saker avgjøres med administrative sanksjoner i stedet for straffesaker som føres for domstolene. Dette er i dag blitt den praktisk viktigste måten for forvaltningen å sanksjonere næringslivet på. Typiske eksempler gjelder gebyrer som gis næringslivet for overtredelse av konkurranselovgivningen og arbeidsmiljølovgivningen. Ved at reaksjonene skjer gjennom administrative sanksjoner og ikke ved en anklage fra påtalemyndigheten som bringes inn for domstolen, pålegges selskapene søksmålsbyrden.» (side 49)

Kommisjonen har etter det regionrådgiver kan se ikke vurdert om nedgangen i straffesaker også kan ha en sammenheng med politireformen. Det vil være av interesse for ordskiftet om politiorganiseringen framover å få svar på om det nå er færre saker i distrikter med lite tilstedeværelse, eller om nedgangen fordeler seg jevnt. Dette bør derfor utredes nærmere.

I forhold til nedgangen i sivilsaker, er kommisjonen inne på at dette kan ha en sammenheng med kostnadene – og risikoen for betydelige økonomiske tap. Kommisjonen skriver: «Sakskostnadene har over tid økt betydelig, også korrigert for prisvekst. Den reelle veksten i sakskostnader har vært høyere enn den reelle veksten i verdiene det tvistes om. Den betydelige økningen i nivået på tilkjente sakskostnader anses som alvorlig, og det er særlig bekymringsfullt med tanke på borgernes tilgang til domstolene. Tiltakene kommisjonen foreslår for å forbedre saksbehandlingen i domstolene, kan få en viss betydning for sakskostnadene. De vil imidlertid ikke alene være tilstrekkelige til å bringe sakskostnadene ned på et nivå som er mer i tråd med lovgivers intensjoner. Kommisjonen anbefaler at det nedsettes et utvalg for å utrede ytterligere tiltak som kan dempe veksten i sakskostnader.» (sidene 19 og 20)

Regionrådgiver mener at det er riktig å gjennomføre en slik utredning, men at målet må være å redusere kostnadene – blant annet til advokater med en timepris på mange tusen kroner. Om det er slik at folk blir skremt fra å bruke domstolene til konfliktløsning av økonomiske grunner, er det fare på ferde både i forhold til rettssikkerheten og at dette skal være «lavterskeltilbud».

Kommisjonen peker på at det er behov for «bedre koordinering, mer tydelig ledelse og en hensiktsmessig arbeidsfordeling». Dette utviklingsarbeidet kan domstolene selv gjøre, sannsynligvis i meget stor grad med dagens rammer, og ikke minst utnytte de mulighetene som koronapandemien har vist at vi har og håndterer utmerket på en rekke samfunnsområder.

Dette kan for eksempel gjøres ved at flere ansettes ved de små rettsstedene, men at de kan bidra digitalt helt andre steder med tekniske hjelpemidler domstolene allerede har. Spisskompetanse fra for eksempel jordskifteretten på Tynset kan dermed enkelt benyttes i Finnmark eller andre steder. Slike arbeidsmetoder vil også kunne bidra til å bedre den store utfordringen med å skaffe tilstrekkelig antall dommere og dommerfullmektiger, og ha som effekt styrkede miljøer og bosetting i distriktene og være et godt svar på å tilby tjenester nærfolk.

Jordskifteretten er spesielt viktig i et område som Fjellregionen, der landbruket er selve bærebjelken for lokalsamfunnene. Kommisjonen anbefaler på sikt at tingrett og jordskifterett er en og samme domstol og anbefaler samarbeid og samlokalisering der det er mulig. På Tynset har det vært velfungerende samlokalisering i mange år, og det er ingen grunn til å endre dette og flytte ansvar fra Landbruks- og Matdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet med de utfordringer det vil gi ikke minst for å bygge kompetanse. Det er langt viktigere å ta vare på de kompetansen vi har og sørge for at den videreføres og utvikles.

Samtidig er det et viktig poeng at jordskifteretten og kommunene har mye samhandling både før, under og etter en jordskiftesak. Kommunen er ofte det første stedet publikum oppsøker når de har et jordskifterettslik problem, og det er kommunen som fører saker i Matrikken (Norges offisielle register over fast eiendom). Den viktige nærheten med solid lokalkunnskap har vært avgjørende i mange saker.

På denne bakgrunn er det også grunn til å advare mot at oppgaven med merking av verneområder blir tatt bort og erstattet med en løsning med for eksempel private aktører eller statsforvalteren.

Forslag til vedtak:

Arbeidsutvalget i Regionrådet for Fjellregionen mener at endringer i rettskretser og rettssteder fortsatt bør besluttes av regjeringen og Stortinget.

Kommisjonens forslag om å slå sammen tingretten og jordskifteretten avvises, og oppgaven med merking av verneområder må beholdes.

Kommisjonens anbefaling om å nedsette «et utvalg for å utrede ytterligere tiltak som kan dempe veksten i sakskostnader», men at ambisjonen bør være å redusere kostnadene ved å benytte domstolene som vår sentrale konfliktløser.

Det vises for øvrig til vurderingene i saksutredningen.

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 32/2021: Orienteringer

Det er tidligere bestemt at det skal rapporteres fra de ansvarlige ordførerne og administrasjonen om arbeidet i forhold til de ulike saksfeltene/referansegruppene på hvert AU-møte.

Etter vedtaket om Strategisk plan for Regionrådet for Fjellregionen i juni og det pågående arbeidet med avklaring av arbeidsoppgaver og organisering, legger regionrådgiver foreløpig opp til at det kan rapporteres om arbeid i forhold til de nye hovedmålene og andre oppgaver, inkludert nytt fra fylkeskommunen.

FN's bærekraftsmål

Bredbåndsdekning/mobildekning

Landbruket

Interessepolitikk:

- **Infrastruktur og kollektivtilbud**
Rapport fra møte i Veiforum RV3
Rapport om arbeid for bedre rutetilbud på Rørosbanen
- **Helsetjenester**
Status arbeidet med kjeveortoped
- **Utdanningstilbud**
Søkertall og linjetilbud videregående skoler
- **Forutsigbare og gode rammebetingelser for næringslivet**
- **Andre aktuelle politiske spørsmål**

Ungdomsmedvirkning og ungt entreprenørskap

Fylkesmesterskapet for ungdomsbedrifter og NM

Hjemflytting og attraktivitet

Forankring av utviklingsarbeid

Bidrag til økt inkludering, innovasjon, næringsutvikling og verdiskapning

Andre aktuelle saker

Nytt fra Innlandet fylkeskommune

SAKSUTREDNING AU-MØTE 07.04. 2021

Sak 33/2021: Eventuelt